

VAN LINEAIR NAAR CIRCULAIR ONDERNEMEN:

Hoe begin je eraan?

CIRCULAIR? WAT IS DAT EIGENLIJK?

In een circulaire economie bestaat afval niet. Recyclage is de laatste stap van het proces en producten worden ontworpen met het oog op hergebruik en herstelbaarheid. Dit gebeurt door producten zó te ontwerpen dat ze makkelijk gedemonteerd en hergebruikt kunnen worden. Er wordt ook gekozen voor materialen die biologisch afbreekbaar of volledig recycleerbaar zijn.

Circulaire economie gaat spaarzaam om met hulpbronnen zoals energie en water, om zo de impact op onze omgeving te minimaliseren. Niet-hernieuwbare grondstoffen worden vermeden en economische levensvatbare businessmodellen ontwikkeld.

WAAROM IS DIT DE TOEKOMST?

Grondstofprijzen stijgen. En een schaarste van sommige materialen zorgt voor instabiele supply chains. Dit vormt een probleem voor de hiervan afhankelijke bedrijven. Door materialen en producten te ontwerpen met aandacht voor maximale recuperatie, verhoogt de economische veerkracht en vermindert onze afhankelijkheid. Zo zijn bedrijven weerbaarder voor veranderingen.

Bovendien verlaagt het de broeikasgassenuitstoot. 65% van de Vlaamse CO₂-uitstoot is gerelateerd aan de productie, consumptie en afvoer van goederen en producten. Maar ook voor handel, horeca en kleine ondernemingen is inzetten op duurzaamheid relevant. Klanten en medewerkers vragen er naar! Denk aan herbruikbare verpakkingen voor catering, of minder handdoeken wassen in de hotelsector. Lokale landbouwers kunnen verduurzamen door in te zetten op regeneratieve voedsel-productiesystemen en slimme wateropvang en -gebruik.

Circulaire economie zorgt ook voor sociale gelijkheid door iedereen toegang te geven tot kwalitatieve en fossielvrije producten. Dit door over te stappen op gedeelde eigendom en gebruik in de plaats van bezit. Tenslotte zijn er nu kansen voor talenten die vandaag vaak geen toegang tot de arbeidsmarkt hebben. De circulaire economie creëert namelijk de nood aan nieuwe jobprofielen die ingevuld moeten worden.

HOE KUNNEN WIJ JOU HELPEN?

Wil je als organisatie of onderneming in de regio Rivierenland/ Provincie Antwerpen een klankbord om circulair en sociaal te ondernemen? Dan kan je terecht bij de Circulaire Hub Regio Mechelen. Wij bieden ondersteuning voor elk niveau, van eerste stappen tot een doorgedreven begeleiding via het 'Sluit de Cirkel'-traject. Ontdek wat elke partner van de Circulaire Hub voor jou kan betekenen.

- **Stad Mechelen** functioneert als eerste aanspreekpunt binnen de Circulaire Hub Regio Mechelen. Zij richtten een circulair ondernemersloket op. Hier kunnen ondernemers terecht voor een kennismakinggesprek en eerstelijnsadvies.

Afhankelijk van de fase waarin je je bevindt, zoekt het circulair ondernemersloket naar de meest geschikte diepgaande begeleiding aangeboden door de partners van de Circulaire Hub. Zo zorgt het loket ervoor dat jouw idee of project kan groeien via kennisdeling, ondersteuning door experts en de juiste samenwerkingen.

- **UNIZO Provincie Antwerpen** helpt je bij het opmaken van een businessplan om een eigen onderneming te starten of een transitieplan voor je bestaande bedrijf op te maken. Circulair ondernemen doe je niet van vandaag op morgen. Op maat van jouw onderneming kan UNIZO een actieplan opmaken met oog voor circulaire strategieën & businessmodellen.
- De onderzoeksgroep Duurzaam ondernemen en Digitaal innoveren van **Thomas More Research** kan ondernemers ondersteunen rond scoping, marktverkenning, marktacceptatie en- potentieel, willingness-to-pay, nodenvalidatie bij verschillende stakeholders. Ze doen dit door bevragingen op te stellen om businessmodellen af te toetsen of om data te verzamelen.
- **Ecoso** heeft een jarenlange ervaring met sociale tewerkstelling en circulair ondernemen in de sociale economie. Ze bieden hun kennis aan, maar zijn ook een mogelijke partner voor pilootprojecten in blended businessmodellen.

- **Switchrs** ondersteunt bedrijven die met impactondernemen bezig zijn en helpen hen op strategisch niveau te innoveren en verduurzamen. Switchrs bekijkt kritisch je aanbod en kan potentiële inkomstenstromen bekijken.
- **28Rond vzw** biedt experimenteeruimte aan voor circulaire, sociale en creatieve ondernemers die nood hebben aan een circulaire labo. Ze kunnen je helpen met je initiatief vanuit hun eigen praktijkervaring. En organiseren elke 28ste van de maand Café Circulair bij ondernemers op locatie.
- **Provincie Antwerpen** biedt financiering aan via subsidie-oproepen of via Trividend Provincie Antwerpen. Dit laatste is een fonds in beheer door Trividend dat achtergestelde leningen aanbiedt aan impact ondernemers.
- **Toastmasters Mechelen** is een internationale non-profitorganisatie die focust op de ontwikkeling van spreek- en leiderschapsvaardigheden. Zij bieden begeleiding om ondernemers te leren op een impactvolle manier hun boodschap over te brengen.

Het **Circulair Ondernemersloket** biedt natuurlijk niet enkel een doorverwijzing naar de partners van de hub. De loketwerking ondersteunt je op allerlei manieren om je project of idee te realiseren.

- Als er financiering nodig is voor jouw business of project idee, helpen ze je bij het vinden van de juiste financieringsmix. We doorzoeken subsidie-oproepen, zowel Vlaamse als Europese, en waar mogelijk kunnen we samenwerken aan een gezamenlijk project.
- We leiden toe naar de financieringsinstrumenten van VLAIO en Vlaanderen Circulair, of brengen je in contact met Impact investeerders. Voor zaigeld (tot maximaal 5000 euro) kun je een subsidie aanvragen bij Stad Mechelen via de Klimaatactie.
- Met de projectoproep ‘Sluit de Cirkel’ kan je bovendien in aanmerking komen voor een trajectbegeleiding, gefinancierd door de Circulaire Economie Hub Regio Mechelen.

Kortom, neem contact op met het loket via circulaireconomie@mechelen.be voor een kennismakingsgesprek en we gaan samen op weg naar een duurzamere toekomst.

ZELF AAN DE SLAG: WAAR STA JIJ OP DE CIRCULAIRE LADDER?

Een handige tool om te bepalen hoe circulair jouw onderneming is, zijn de R-strategieën. Deze strategieën zijn gerangschikt op de mate van circulariteit. Onderaan de ladder vind je recover en recycle (9 en 8), strategieën die eigen zijn aan lineair denken. Hoe hoger je op de ladder komt, hoe circulaarder en duurzamer de strategieën worden.

Refuse staat bovenaan op 0, omdat het product of materiaal dan niet meer geproduceerd of verkocht wordt. Wanneer een product niet meer bestaat, heeft het geen impact meer op onze wereld. Als ondernemer kun je misschien bepaalde onderdelen of verpakkingen volledig schrappen, waardoor het niet alleen duurzamer wordt, maar ook kostenbesparend kan zijn.

R-STRATEGIEËN

© Vlaanderen Circulair

CIRCULAIRE
ECONOMIE

TOENEMENDE CIRCULARITEIT

PRODUCT
SLIMMER
MAKEN EN
GEBRUIKEN

LEVENSDUUR
VERLENGEN
VAN PRODUCT
EN ONDERDELEN

NUTTIG
TOEPASSEN VAN
MATERIALEN

R0 REFUSE

product overbodig maken door van de functie af te zien of die met een radicaal ander product te leveren

R1 RETHINK

productgebruik intensiveren (bijvoorbeeld door producten te delen of multifunctionele producten)

R2 REDUCE

product efficiënter fabriceren door minder grondstoffen en materialen in het product of gebruik ervan

R3 REUSE

hergebruik van afgedankt, nog goed product in dezelfde functie door een andere gebruiker

R4 REPAIR

reparatie en onderhoud van kapot product voor gebruik in zijn oude functie

R5 REFURBISH

opknappen of moderniseren van oud product

R6 REMANUFACTURE

onderdelen van afgedankt product gebruiken in nieuw product met andere functie

R7 REPURPOSE

afgedankt product of onderdelen daarvan gebruiken in nieuw product met andere functie

R8 RECYCLE

materialen verwerken tot dezelfde (hoogwaardige) of mindere (laagwaardige) kwaliteit

R9 RECOVER

verbranden van materialen met energietेरugwinning

LINEAIRE
ECONOMIE

Bron: Potting, José, et al. Circular economy: measuring innovation in the product chain. No. 2544. PBL Publishers, 2017

JOUW ONDERNEMING FUTUREPROOF MAKEN? KIJK DAN HOE JIJ HOGER KAN KLIMMEN OP DE CIRCULAIRE LADDER?

Elke ladder beklim je sport per sport. Ook in de transitie naar een circulaire economie is elke kleine stap van belang. Laat je inspireren en kijk welke stappen bij jouw onderneming passen. Je hoeft niet alles ineens te doen. Maar je kan ze stapsgewijs toepassen om je onderneming zo duurzaam mogelijk te maken.

Verlaag de kost en impact van je product dankzij slim design

Maar liefst 90% van de milieu-impact van een product wordt bepaald in de ontwerpfase. Het ontwerp, de hoeveelheid verschillende onderdelen en materialen die worden gebruikt, de gebruikte verbindingen en de recycleerbaarheid van afvalstoffen zijn allemaal factoren die bepalen in hoeverre de gebruikte materialen na de levenscyclus van het product weer terug in de kringloop kunnen worden gebracht.

Slim ontwerpen zorgt niet alleen voor lagere kosten bij de productie, maar ook voor gemakkelijker herstel en verwerking van het gebruikte product. Bedenk dus goed hoe je jouw producten ontwerpt!

Koop bewust aan

Bekijk je aankoopbeleid kritisch en ga voor slimme oplossingen. Beschrijf je behoeften zo functioneel mogelijk en overweeg of aankopen wel de beste optie is. Huren, leasen of delen kan een duurzaam alternatief bieden. Als je toch iets wil aankopen, kijk dan ook eens naar de tweedehandsmarkt. Ga ook na of je leveranciers duurzaam werken.

Beheer je voorraden efficiënt

Weet wat je in huis hebt. Niet enkel in materialenstromen en stockbeheer, maar ook qua afvalstromen. Breng je productie/consumptieketen in kaart, zodat je een duidelijk overzicht hebt over de herkomst van jouw bronmaterialen en (rest)stromen, je productieproces en de afvalstromen die jij eventueel produceert. Kijk waar je dit proces kan optimaliseren door afvalstromen te vermijden of door te produceren met de reststromen van complementaire partners.

Ga met je afvalstromen aan de slag.

Kan je je afvalstromen echt niet vermijden? Dan zijn jouw overschotten misschien een bronmateriaal voor een complementaire partner. De circulaire hub brengt deze reststromen in kaart. Laat ons weten welke reststromen je hebt en de hoeveelheid ervan via circulaireconomie@mechelen.be en wij gaan op zoek naar complementaire partners die met jouw reststroom aan de slag kunnen.

Verkoop meer dan enkel je product

Producten worden steeds meer gekoppeld aan een bepaalde dienstverlening. Door ze te onderhouden en herstellen worden materialen langer en intensiever gebruikt. Bovendien kan je producten ook ter beschikking stellen als een dienst, verhuren of leasen, zodat je het eigenaarschap behoudt. Op die manier blijf je aan de bron van de grondstoffen

Communiceer over je circulaire transitie, maar let op voor greenwashing

Communiceer transparant over jouw transitie naar de circulaire economie. Betrek werknemers en klanten bij je waarde gedreven onderneming, dit is voor hen steeds belangrijker. Deel niet enkel successen maar ook geleerde lessen en obstakels om hen te motiveren en te inspireren.

MEER LEZEN OVER HET ONDERNEMEN VAN DE TOEKOMST?

- Schrijf je in voor de Nieuwsflash Circulair Ondernemen en krijg maandelijks het interessantste lokale nieuws over het ondernemen van de toekomst in jouw mailbox via mechelen.be/nieuwsflash-circulairehub
- Laat je inspireren door onze lokale circulaire verhalen via mechelen.be/circulairondernemen
- Op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en inzichten in de circulaire economie? Volg Vlaanderen Circulair op vlaanderen-circulair.be
- Alles weten over innovatief ondernemen? Ontdek hoe VLAIO jou kan ondersteunen in jouw transitie naar een circulaire onderneming door hun dossiers over de circulaire economie te volgen en blijf op de hoogte van de laatste subsidies via vlaio.be
- CO2 neutraal ondernemen, deelmobiliteit en energie-efficiënt zijn als onderneming? Check mechelenklimaatneutraal.be
- Heb je interesse om samen te werken met de sociale economie? Check mechelen.be/sociaalondernemen